

Unga arbetstagares säkerhet – råd till arbetsgivare

Ungdomar under 25 års ålder utgör nästa generations arbetsstyrka. Din roll är att ge dem en säker och produktiv start i arbetslivet. Som arbetsgivare måste du se till att de arbetar säkert genom att tillhandahålla ett bra arbetsmiljöskydd som omfattar alla. Detta faktablad ger råd om din roll. Andra faktablad innehåller mer information om lagstiftningen som ska skydda unga arbetstagare och ger råd till arbetsledare, unga arbetstagare och föräldrar.

Unga arbetstagare kan vara särskilt riskutsatta eftersom de saknar erfarenhet, utbildning och medvetenhet. De behöver goda råd, information och handledning, liksom lämpliga, säkra och sunda arbeten.

Resultaten av dåliga metoder

- En 17-årig flicka förlorade en del av sitt finger bara en timme efter det att hon börjat på sitt nya sommarjobb. Hennes fingrar krossades i en maskin i bageriet där hon jobbade. Den automatiska skyddsanordningen var trasig, felet hade rapporterats tidigare men det fanns inget program för planerat underhåll, hon hade inte fått någon ordentlig utbildning om maskinen och hennes arbetsledare visste inte om att hon använde maskinen.
- En 18-årig mekanikerlärling fick så allvarliga brännskador att han dog efter fyra dagar. Han skulle hjälpa sin chef att tömma en blandning av bensin och diesel i en spilltank när bensinen exploderade. Han var

mycket beroende av arbetsgivaren i fråga om handledning och utbildning för att lära sig yrket, men verkstadsägaren litade på de anställdas sunda förnuft när det gällde arbetsmiljöåtgärder.

I båda fallen utreddes företagen och blev bötfällda för sina arbetsmiljöbrister. Vanliga orsaker till att unga arbetstagare skadar sig är att de utför arbeten som de inte är utbildade för, att handledningen är bristfällig eller att de använder farliga maskiner eller ämnen. Kanadensisk forskning visar att risken är över fem gånger större att nya och unga, oerfarna arbetstagare skadar sig under de första fyra veckorna som anställda jämfört med andra arbetstagare (!).

Fördelarna med bra metoder

Förutom att du följer lagen finns det klara fördelar med att uppmärksamma unga arbetstagares hälsa och säkerhet.

- En bra säkerhetsorganisation är bra för affärerna och är ett tecken på att verksamheten bedrivs effektivt.
- Åtgärder som syftar till att skydda ungdomarna kommer att skydda alla anställda.
- Med ordentlig utbildning av ungdomarna kan du dra nytta av deras energi, entusiasm och vilja att lära samtidigt som du skyddar dem på arbetet.
- Med god handledning kan du lättare bedöma hur ungdomarna fungerar på arbetet och kontrollera utbildningens effektivitet.
- Ditt rykte som en bra arbetsgivare kommer att hjälpa dig att locka unga duktiga arbetssökande.

Riskbedömning, organisation och förebyggande åtgärder

Arbetsgivarna måste identifiera farorna och göra en riskbedömning för att fastställa vilka risker som ungdomar särskilt är utsatta för och vilka förebyggande åtgärder som krävs (?). Riskbedömningarna och de åtgärder som baseras på dem ska omfatta följande:

- Arbetsuppgifter som ungdomar inte får utföra, tydlig identifiering av förbud mot användning av särskild utrustning och mot specificerade arbetsprocesser, förbjudna områden, och uppgifter som endast får utföras under uppsikt.
- Behovet av handledning och hur den ska arrangeras (se "Handledningens utformning" nedan).
- Behovet av information, instruktion och utbildning och hur detta ska arrangeras (se "Utbildning" nedan).

(!) Se http://www.iapa.ca/outreach_yw/yw_employer.asp.

(?) Med fara menas något som kan leda till sjukdom eller skada. Risken är sannolikheten för att det inträffar.

- Förebyggande av mobbning och sexuella trakasserier.
- Åtgärder för att ta hänsyn till särskilda krav som gäller ungdomar med funktionshinder eller särskilda behov.
- Information till föräldrar och målsmän om risker och kontrollåtgärder.
- Kontakt med dem som organiserar praktikplatser och yrkesutbildning.
- Samråd med arbetsrepresentanter och de unga arbetstagarna själva om åtgärderna för unga arbetstagare.

Om du erbjuder unga arbetstagare praktikplatser bör du förse dem med åtminstone samma skydd för deras hälsa och säkerhet som dina egna anställda får.

Personer under 18 år

Om du anställer personer under 18 år, inklusive dem som yrkesutbildar sig eller praktiserar, och dem som utför tillfälligt arbete medan de går i skolan eller i gymnasiet, gäller mer specifika bestämmelser som omfattar restriktioner om deras exponering för faror och arbetstider. Se faktabladet "Skydd för ungdomar på arbetsplatsen" för mer information om dina skyldigheter att skydda arbetstagare och särskilda krav när det gäller ungdomar. Mer information om samtliga krav finns i den nationella lagstiftningen.

Handledningens utformning

Arbetsgivarna måste vidta lämpliga åtgärder för att handleda unga människor. Exempelvis utser vissa arbetsgivare mentorer till ungdomarna.

Handledarna ska ha tillräcklig utbildning om de risker och kontrollåtgärder som gäller ungdomarnas arbete och göras medvetna om eventuella restriktioner när det gäller de arbetsuppgifter som ungdomar får utföra. De måste förstå sin roll, vad som krävs av dem och hur de ska utföra sina uppgifter. De behöver också tillräckligt med tid och befogenhet att utföra handledningen. Vid utformningen av handledningen bör följande beaktas:

- Hur handledningen av ungdomarna ska utformas, inklusive graden av handledning för olika arbetsuppgifter, identifiering av de arbetsmoment som kräver konstant handledning och

att någon utses som har det övergripande ansvaret för ungdomarna.

- Handledarnas roll och den kompetens som krävs.
- Utbildning av handledare om deras roll och arbetsmiljöfrågor vid handledning av ungdomar.
- Antalet handledare som är utbildade och har den kompetens som krävs, med namn på dem som ansvarar för ungdomarna, inklusive lärlingar och praktikanter.
- Rapporteringssystem för handledare för att rapportera om problem när det gäller ungdomarnas säkerhet.

Utbildning

Det är viktigt att ungdomar får en ändamålsenlig arbetsmiljöutbildning innan de börjar arbeta, och att tillräckligt med tid avsätts för detta. Utbildningen ska omfatta följande:

- Särskilda faror som hör samman med arbetet.
- Vanliga faror på arbetsplatsen i allmänhet.
- Vad de kan göra för att skydda sig.
- Vad de ska göra om de tror att någonting är farligt.
- Vart de ska vända sig för att få råd.
- Vad de ska göra vid ett nödfall, om de råkar ut för någon olycka eller om de behöver första hjälpen.
- Deras skyldigheter att samarbeta med dig i fråga om säkerheten.

Föregå med gott exempel

Det är viktigt att du visar ditt eget engagemang i fråga om arbetsmiljön, att du upprättar rutiner och vidtar åtgärder och håller dem aktuella, betonar att farliga förfaranden är oacceptabla och reagerar direkt vid arbetsmiljöproblem.

Mer information om unga arbetstagares säkerhet finns på arbetsmiljöbyråns webbplats <http://ew2006.osha.eu.int/>. Råd om förebyggande åtgärder och länkar till bra metoder i fråga om särskilda risker och arbetsplatser finns på <http://www.osha.eu.int/>. Källorna omfattar nationella myndigheter, fackföreningar och branschorganisationer.

En länk till den fullständiga texten till rådets direktiv 94/33/EG om skydd av minderåriga i arbetslivet finns på <http://osha.eu.int/data/legislation/18>

I direktivet fastställs miniminormerna, så det är viktigt att du kontrollerar de fullständiga kraven i nationell lagstiftning och nationella riktlinjer.

Mer information om svensk lagstiftning finns att få från Arbetsmiljöverket, SE-171 84 Solna, www.av.se

Europeiska arbetsmiljöbyrån

Gran Via 33, E-48009 Bilbao
Tfn (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83
E-post: information@osha.eu.int

© Europeiska arbetsmiljöbyrån. Kopiering tillåten vid angivande av källan. Printed in Belgium, 2006

